

ROMĂNULU.

DIARIU POLITICO, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICLELE TRAMISE SI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

va fi în totă țările afară de România și a două ori după Serbători.	Abonarea pentru București pe an	128 lei
Săptămână	64 —	
Trei luni	32 —	
Pe lună	11 —	
Un exemplar	24 par	
Inscripțările linia de 30 litere	1 leu	
Inserțiuni și reclame linia	3 lei	

Direcțoriul jurnalului: C. A. Rosetti. — Gerant responsabil: Anghelu Ionescu.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratorul jurnalului D. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

OSOIU, mosie a Statului, s'a dată de către călugări străini, supt nume de schimbă, d-lui Vornicul N. Doican. Această spoliare a averilor Statului s'a făcută, în contra legilor să ordinanțelor de către unu tribunale, care încă a recunoscută prin actu judecătoresc pe călugări străini PROPRIETARI DE VECI ai averilor române.

Ministeriul scie, și confirmă prin tacerea sa, spoliarea averilor Statului și dreptul datu călugărilor străini de proprietari de veci ai averilor națiunii române. Cine dă Moșia cea mică este învederă că va da și moșia cea mare.

1863, Iunie 30, Comuna Glăganu.

Respectabile Domnă.

Bine voi și a insera în stimabilele d-vi. jurnal, protestarea ce am făcută d-lui supt prefectu de Gălășesci, relativ la comunicătunea ce mi a transmis din partea d-lui supt prefectu de Pitești, aplicându-mi legea urmărire pentru impositul fondiaru alu moșiei mele Bradu de Josu.

Cu acăstă ocazie priimă, onorabile domnu, etc.

Budapesteanu.

1863, Iunie 30, Comuna Glăganu.

Onor. Domnul supt prefectu alu Ocolului Gălășesci distr. Argeșu.

Domnule supt Prefectu.

In totu d'una, și ca deputat și ca simplu cetățianu, am respectat legile și instituțiunile țerei mele; am combătutu, și nici uădată nu mi-am plecatu zapul arbitrairu și despotismul. Asupra impositului fondiaru, pretinsu de d. supt prefectu de Pitești pentru proprietatea mea Bradu de Josu, am onore a ve respunde, că, nu esiste uă lege de imposite votată de cameră, singura în dreptu d'a regula percepțiunile contribuțiunilor conform actului constituiv alu țerei noștri, Convențiunea garantată de septe puteri și adoptată de România întrăgă ca uă instituțiune salutară.

Domnul supt prefectu de Pitești lăsându-se a se pune alături cu respectul legii, ca putere executivă, crede că pote a percepe după ordini imposite, aplicându-mi legea urmăririi,

care acăstă e compatibile numai cuă lege votată de cameră pentru imposite. Pote d. supt Prefectu a-și face ori ce caprișu, dacă se crede mai presusu de lege și convențiune, căci eșu ca simplu cetățianu, declaru că protestezu contra arbitrairu.

Budapesteanu.

BUCUREȘCI, 6/18 Cuporū.

Publicămă mai la vale darea de sămă ce dă fóia oficiale de Vineri, despre nenorocita, durerosa, fatalea loire de la Costangala. Acăstă dare de sămă, pe lîngă nenorocirea politică ce confirmă, ne mai presintă cestiunea nenorocita și supt altu punctu de vedere. În timpul luptei, dice Monitorul, „Colonelul Călinescu a trebuitu se se „convingă că corpul d-lui Milcovici, era înarmat cu arme de precisiune, „care faptu, ii da unu însemnatu „yantagiu assupra trupelor Române. „În urmare, comandă unu atacu cu „baioneta.“ Așa daru, la ora cea critică fóia oficiale mărturesce în sfîrșit singură că necontentele noștre strigări și în Cameră și în aceste colone, în privința armării, au fostu adeverate, temeinice și drepte. La momentul lăsat, Monitorul declară în sfîrșit că noi aveamă cuvintu cându strigări, și totu de omeni, într'u națiune întrăgă, avindu a face uă lungă ale pentru a ajunge la locul unde-i chiama nenorocita și eroica loru patria, pentru a combate pe inimicul loru și alu nostru, este peste putină se pote scăpa cându guvernul țerei îl urmăresce, și trămintre regimenter in contra loru. Daru pe cătu este de lesne a-i lovi, a-i învinge, a-i ucide și a-i prinde, pe atâtul este culposu guvernul care a lăsatu ostirea fără arme și a compromis astfelu viața soldaților; și care după uă proclamațiune ca a polonilor care a storsu lacrime din ănimile tutulor, lovesc și ucide p'acei cari se ducu se fă martirii naționalității și a libertății, p'acei cari suntu zidul nostru naturală in contra invaziunilor Russiei, p'acei în favorea căroru s'a rădicat Europa întrăgă, p'acei în sfîrșit cări se duceau se vore săngele loru spre a ne redă Bessarabia noastră, ce este încă cotropită de către guvernul rusescu. Si pentru completarea crimi, ei fură loviți și uciși tocmai p'acei păminăt alu Besarabiei ce stă susținută de ghiarele scriptorului moscovit! „Se ne judge lumea“ diseră martirii poloni, in proclamațiunea loru către Români! Se judece lumea, repetă și noi; numai o rugănum se nu confundă națiunea cu guvernul, căci națiunea l'a condamnatu prin voturile iei, l'a respinsu pe calea legală, și-lu va condamna și mal pe deplinu cându va veni qiu princoiu iei, cându lumina se va face pesto totu.

Publicărămă eri după foile străine, concesiunile de drumuri de feru

punc pe calea adeverulu. Numai so nu i se fiă intimplat nimicu, D-zeule! strigă bieta mamă, cu ănima sfâșiată. Era se plece cându aruncându in giurul uă privire interogători, uă scriosoriă pusă pe mésă, cădu supt echii sei. Astă scriosoriă nu era sigilată. A o vedea, a pune măna pe dinsa, și a o citi fu pentru d-na de Guilbert unu singur lucru. Eacă in ce terminu era concepută.

Ochiu sei, cu cătu lumina din afară petrunde in apartamentu, se întorseră spre patu; daru perdelele alcovului erau inchise pînă josu și nu-i permiseră a vedea ce doria. Apropiându-se atunci in virfulu degetelor, d-na de Guilbert deschise perdelele patului nu cu mai pucină precauțiune de cumu deschisese p'ale ferestre. Abia le deschise și scosu unu șipetru... Patul era desertu.

Nu numai fiu-seu nu era acasă; daru încă patul nici nu fusese desfăcutu. Unde daru petrecuse elu năpote? Pentru ce după ce venise acasă esise éras... Ce se făcuse elu! Unde era ore? Tote aceste cestiuni veniră a o asalta mai in acelu-ăști timpu fără ca nimicu se fiă părăsesc că s'o pote

si bance, ce se dice că ministrii cei respinși de națiune ar fi datu, cu prețurile cu care le a convenit d-lorū, cui aă bine voită d-lorū, și tote acestea fără voia Aduării. Aceste concesiuni ilegală n'au nici uă nsimnetate pentru noi pentru că stăruimă a susține că nici uă casă de bancă, din nici uă teră, nu va da nici uă para mai nainte d'a avă concesiunea votată de adunarea țerei. Cea-a insă ce voimă a mai areta este că 'n acăstă ca 'n totu, guvernul a lucratu in ascunsu, și nici pină acumă Monitorul n'a spusu națiunii ce concesiuni s'a datu și cu ce condițiuni. Ministeriul a desprețuit Adunarea lucrându fără voia iei. Insă desprețuiesce întrăgă națiunea, căci lucrăză in secretu și nici chiaru după ce a datu concesiunile nu-i spune cui și ce felu le a datu.

Avemă ceva si mai rară. Avemă supt ochi uă proclamațiune, trasă pe presă autografică, și supscrisa de d. Ion I. Arion, Prefectul dist. Vlașca, cu data 30 Iunie 1863. In acea proclamațiune spune că „guvernul polonilor și a protocolelor, dicindu că ele, trebuie se fiă privite de către puterea executivă ca cea mai bună ocrotire a tutoru intereselor și drepturilor, și că nici într'unu casă, guvernul n'are dreptu a-și face dreptate într'u cestiune“ și 'n urmă, dupe ce spune ce suntu acelle decretu cunoscute de Români, fóia francesă, combată apoi intervenirea guvernului și susține intervenirea străinilor și a protocolor, dicindu că

ce constataremă necontentu, arbitria și slăbiciune“.

Fiindu că vorbiru de arbitria și slăbiciune, suntemu silici a mai dice astă-dă căte-va cuvinte in privința avilor monastirilor dise inchinat. Jurnalul La France de la 12 Iuliu spune într'un articlu că guvernul nostru a mai trămis la Stambul unu memorial, in privința acestoră averi naționale, prin care invită pe puteri a retrage protocolul alu XIII in care aă fostu vorbitu între ele despre acăstă cestiune. Jurnalul La France adao ge c'acestă guvernă a datu „in căte-va lini vre 15 decrete in acăstă cestiune“ și 'n urmă, dupe ce spune ce suntu acelle decretu cunoscute de Români, fóia francesă, combată apoi intervenirea guvernului și susține intervenirea străinilor și a protocolor, dicindu că

nu-i aducă aminte de cele ce s'a dișu necontentu de patru ani in acăstă fóia, și care se nu vădă cumu din nenorocire cuvintele de mai susu vinu se confirme argumentele și temerile noștre? Nu diserăm necontentu, și chiaru acumă vro dece dile că decretele acelea cându, in privința psaltichiei, cându in privința unor candeles și patrachire, hărțuiesc numai pe inimicu nostru, in locu d'a le da uă adeverătă lovire? Nu diserăm că de către noi înșine recunoscem protocolle, și cerințu de la străini se le retragă, le dănum prin acăstă mișcălocu se pote dice și nu? Nu demonstrăram că dacă noi înșine chiămăpu pe străini se interviă și se ne dea astă-dă cea-a ce ne place, ei potu chiaru astă-dă se ne refuse acea cerere, și că chiaru de ne va acorda-o le recunoscem dreptul de intervenire, și prin urmare dreptul d'a ne decreta măne și ne trămitre firmane și Hatihumaiumuri și pentru ce nu se va plăcea? Nu le diserăm acestea chiaru mai deună-qi și pentru unire, și pentru cestiunea Monastirilor? Si nu demonstărăram încă pericolu in care ne puncu cerindu de la străini se-și retragă protocolul? Acăstă cere re confirmă că noi înșine recunoscem c'acest protocolul are valoare pentru noi. Dacă daru puterile voru refusa d'a-lu retrage ce mai facemă noi? Se mergemă 'nainte? Daru cine nu ve-

Citindu acăstă proclamațiune fiindu se 'ntrăbă cumu aceste concesiuni se voru pune in lucrare, se voru efectua, chiaru in acestu anu, cându ele n'au fostu votate de Adunare? S'apoi, de unde le cunoscă aceste concesiuni d. Prefectu, cându ele nu s'a publicat in foia oficiale? Si 'nsfîrșitul, pentru ce dd. ministrii publică acăstă prin presă autografice, in foile sburătorie și pe la judece, eru nu oficiale prin Monitorul, ca se le cunoscă națiunea întrăgă? Prin asemene modu se publică numai actele clandestine. Oare guvernul a voită prin acestu modu de publicaro se recunoscă insu și că actul acesta este clandestinu, fiindu facătă fără scirea și fără voia națiunii? Saă a voită s'arete că se teme de națiune, și mai cu sămă de capitale, saă că le desprețuiesce, și 'n sfîrșitul, că 'n acesta ca în totu fuge de lumină? Oră și cumu va fi, proclamațiunea esiste, o avemă supt ochi; tăcorea Monitorul este cunoscătă de toți, prin urmare, aci ca 'n totu actele acestui ministeriu constată, cea-a

desonore; fiu respectosu „Léon de Guilbert.“

Astă citire produce unu fioru rece in vinel d-nei de Guilbert; palidă și nemiscată, ea stete unu momentu in locu fără se pote face uă miscare. Era immămurită. Ca uă statuă ce merge, ea înaintă apoi spre mésă, șediu, și după ce puse in sinu scriosoria lui Léon, scriosu cu literu mari p'uă coblă de chârtă.

„Scumpul meu copilu,

„De te vei întorce acasă înainte d'a veni eu, astăplă-me. Am a-și vorbi. Voită unu servitul de la tine și compozitul îndestulă pe ănima tea ca se credu că singurul lucru ce ță-am cerut vră dată nu mi-lu vei refusa.

„Mamă-tea și coa mai bună amică.

„Anna de Guilbert.“

Aste căte-va linie scrise in gra-

bă, le puse pe mésă, așă in cătu dacă

din intimplare fiu-seu s'ară întorce

inainte de dinsa, se le vădă înădă.

— Si acumă, D-zeule! strigă ea

apoii cu durere, să ca se nu fiă p're tărdi!

Ce se petrecoa într'insa in acestu momentu ar fi anevoia de ospresu. Fișionomia sea pură totie caracteriole unei mari preocupări, și unei temeri profunde. Cu totu linisice arapante ce se silia a areta, ună oservatori cătă de pucină abile ar fi devinutu de la antīia aruncătură de ochiu că ea suferă totie toturele susțelutui.

Facia sea animată și căutătura scintători, daru nosicură, pe care o au runca înaintea ieii ca cumu ar fi voită a mesura intinderea ce-i remanea de mersu, ori de căte ori, esindu din uă strată, apucă pe alta; pasul seu pe care prin uă mare putere de voință reușea a-lu alină, daru pe care uă putere opusă nerestisibile ilu impingea și-lu precipita înainte: totu trăda in ea indouinția și ingrijirea, temorea.

(Urmarea pe poi-măne.)
Clément Renoux.

FOIȚA ROMANULUI

OMENII ONEȘTI.

PARTEA A TREIA.

XLI.

La primele luciri ale ditei, înainte chiar d'a risipit sōrile cecilele plutitorale noptii, d-na de Guilbert era în prieiro. După ce-și termină toaleta, rădica perina capului, luă punga ce ascunsese acolo, o puse supt șialul său și în cătu se nu se pote vedea.

În locu d'a trece la drepta, ca totu de una, d-na de Guilbert apucă la stânga print'urui coridoru strimptu și înădă se alătura unei usi de nucu. Acolo se opri unu momentu, ascultă, apoi deschise incetișorul. Ușa, cedindu presiunii mănei, se învîrti în țințele sale se deschise in fine cu totul. D-na de Guilbert petrunse atunci in camera unde conducea astă

de c'atunci greutatea este în adeveru mare, căci puterile voru avè cuvintă a dice că amu căcatu nisce protocole ce noi însi-ne le amu fostu recunoscutu de valabili? Cine nu scie că puterile strâine suntu totu déuna mai învoitórie cându vinu ele singure se recunoște unu faptu implitu de căt cându suntu chiamate de către u națiune spre a-i da o inviore d'a face cea-a ce ea lusă-ști recunoscere, prin acea chiamate, că nu pote face fără voia loru? Cine nu scie că 'n asemenei poziuni critice și mișele din partea națiunii care convocă pe strâni, puterile amice ale cărei națiuni suntu slabu și numai cele inimice tar! Dovadă, slăbiciunea puterilor amice la congresu și 'n urmă la conferințele de la Parisu și taria puterilor inimice din cauă că noi nu ne amu fostu manifestat la 54 și 55 și 'n urmă ne amu dusu înaintea conferințelor cu jalgă în proșapu în locu d'a ne duce cu acte implitite. Dovadă taria noastră cându ne amu înfăcișiatu cu actul de la 24 Ianuariu 1859 și slăbiciunea noastră, cându guvernul a negoțiatu unirea și ne a adus-o prin firmantă. Oare dacă Poloniu nu se sculă și nu versa săngelui lor ar fi dobândită ca Francia, Englera, Austria și chiaru Papa se interviu în favorelor lor? Si cine nu mai scie că guvernul nostru este mai slabu de cătu ori cändu căci se 'nfacișeză naintea strânilor, trunchiatu de națiune, și 'n asemenei casu cererile guvernelor suntu mai lesne respinse. Este mai slabu, căci camera a disu se se iè averile națiunii din măna strânilor și ministeriul acesta a respunsu „că nu pote, că nu face? Este în sîrșitul mai slabu de cătu cele mai slabe guverne, căci se 'nfacișeză cu „osoiliu“ în gîtu, și strânilu pote se-i dică cu dispreți: — „Dacă pentru unu Osoiu, al declarat tu insu-ști pe strâni, „de proprietari de veci“ pentru ce eū, strânu, în interesul tutoru șselor se ne recunosc declararea ta?“ — Ecă daru s'aci arbitraři și slăbiciune!

Cu acăstă ocasiune se facem cu-noscutu că reproducem moj la vale unu articlu din diariul *La France*, de mare însemnatate, căci se spune că guvernul ar fi mai datu anca trei memorande totu la strâni, și prin care cere totu de la strâni dictatura asupra Românilor. Dănu publicitate acăstui articlu ca se dănu ocasiune guvernului se-lu demină oficiale, sau de nu apoi se scie națiunea s'acăstea, care este arbitraři, scâdere și peire.

Nu mai avem spațiu spre a vorbi despre cele latte aperțuiuri politice din afară, și care le credem însemnate. Dănu daru pentru astă-dî locul ce mai avem la doue corespondințe a le-noste din Iași, și pe cari le recomandăm publicului sfîrșitul făcindu cu-noscutu că s'acă respindut scire că ar fi intrat 5,000 ruși și cari ar fi fostu respinși de armata noastră. Din nenorocire acăstă scire scornită pentru a distraje atenționea publicului de la Polonia, este neadeverată.

Monitorul spune că colona polonă a depusu armele. Astu-felii acei cari mergeau se resumpere cu vieta loru libertatea Poloniei suntu prizonieri ai guvernului d-lui Crezzulescu.

Mai multe coruri din București și alte părți au fostu pornite contra acestor 400 de voluntari patrioti și inimici ai Rușilor. Ei fură în sfîrșitul prinși, suntu prizonieri și faptilu este de la începutu până la sfîrșitul consemnării cu politica acestui guvern.

România și Polonia.

Sângelul a cursu.

Învelescă și facia te, o! România, și îngenuhe pe mormântul martirilor ce au căzutu din ambele părți; plângi, plângi de durere și de rușine!

Da! rușine și durere! Rușine amară! durere sfâșătoră!

Este multu de cându arma româna nu mai luci pe cîmpul de lupte, de cându numele ostianului român nu mai fu purtatul p'ariele renumirii și alu gloriei. Este multu în adeveru, forte multu; peste doue sute d'ani au trecutu d'atunci. Din diua cându Moscovitul începu a se amesteca în tre-

burile nôstre interioare, România de cău pe fiă-care dî, pe fiă-care oră, pe fiă-care minutu. Din diua acea-a statua gloriei naționale și militarie a României s'acopere d'unu velu negru. În locu de cântările de triuful, de victoriu, nu se mai audu pe pămîntul terii nôstre de cătu tropotul cailor invasiunii, cântecul selbaticu alu casacului, uruitul carelor cu provisiori și munitioni trase, suptu biciul strânilui, de bietul teranu român, ai căru boi muriseră s'u fuseseră răpiși. Armata națională, acea armată mîndră, care în timpu de secole făcuse se resune lumea de renumele, de gloria ce căstiga luptându pentu patria și libertate, acea armată care făcea fafa României, servia acumu de introducători, de eraldu (pristavu) alu invasiunii, de genlămeria strânilui. Si cine aduse România în acăstă stare de plâns? Cine o înjosise întrătătă? — Cine? — Acea Rusia, pentru care astădi se versă sângelul român, din ordinea generariului Florescu, reîntrătă, după 1848, în armata românescă prin intervenirea și ca adjutante alu generariului de invasiune Luders.¹ Acea Rusia contra cări România se radică cu energiă la 1821 și la 1848, și ai cări agință impinsere la 13 Septembrie ostile turcesc pe délul lui Spiru, unde ostianul României scură a protestă bărbătesce contra iei, căpetându cununa gloriei și a martirilor. Acea Rusia care tine în ghiarele iei u cîslă a României, și prin călugerii greci, declarați oficiale proprietari de veci în tera noastră, a sesea parte din venitul statului român. Ecă cine fu principalele aginte alu scăderii noastre naționale.

Si cându lumea întrăgă scie acestu adeveru, cine ar fi creduțu vr'u dată că ostianii români voru si trămiș se mîră pentru aperarea Rusiei, combătindu contra acelor-a ce luptă contra iei? Si cu tôte astea, acestu-a este faptul ce s'a petrecut.

O! nu veniți a-mi dice că-i aperăt neutralitatea teritoriu nostru, o-norea armelor române.

Consciunția națională, s'a lumii întregi, ve respunde și ve înfereză. Ea scie ce este ascunsu suptu aste vorbe pompoze.

Neutralitatea teritoriu nostru?

Daru nu sunteți totu voi cei cari astăi lasatul acumu unu anu pe Turci a sedè mai multu timpu p'uă insulă românescă, fără a dice uă vorbă? Daru n'ati lasatul voi uă corabia austriacă de resbelu ancorată mai multe septemane în apele românesci? Daru n'ati trecutu voi peste ânima terii sute de care cu arme iusesci pentru slavii de la mădădi? Da, totu voi, cari astăi violatul constituionea și libertățile noastre, astăi lasatul se se violeze și neutralitatea noastră, cându astăi avutu a face cu nesce puteri mari, pe cari ve era frică a le superă.

Onorea armatei român?

Cine pronunță ore acăstă cuvintă? Generariul Florescu? Daru unde erai,

¹ Ecă decretul prim care s'a reprimă în ostire:

Căimăcănia principaliul Terei Românească.

Vremelnicescul Comandatoriu alu Ostirii. Sloboditul din slujba ostășescă d-lui polcovnicul Ión Emanuel Florescu, prin jalgă cătră Căimăcăniă arătă dorința d'a fi éră insumătă în ostire, după bună voință ce i's'a arătă din partea Escaliniei sele generariului Luders d'a-lu atâția pe lingă persoana Escaliniei sele.

Desi corarea numitul polcovnicu nu putea li primi în temeiul art. 439 din Regulamentul organicu, pentru considerarea însă ce fiă-care are către persoana Esc. Sale Generariului Luders, se primește și se potefese d-lul vremelnicescul comandorul a reînsumă pe numitul polcovnicu Ión Emanuel Florescu în ostire, cu lăsa otărăta rangul seu.

Acăstă excepțională primire nu va putea slui de base, fiindu facută numai pentru considerarea ce se arăta.

Căimăcăni C. Cantacuzino.

No, 978, anul 1848 Noembre 13.

o, ilustre aperătoriu alu onoriu armatei nôstre, în 1848, cându pompieri moriau ca nesce martiri pentru apărarea acelei onori și a libertății? Unde erai apoi cându acea onore era căcată în picioare cailor armatei de invasiune, care făcea din ostianul român și șobariul, gendarmul se? — Unde erai ore atunci? — Unde? Căutați-lu, Români, și-l veți găsi în tabera muscălescă, însemnatu cu panglica Rusiei, adjutante alu generariului invasiunii.

A! daru veți că în casurile ce citără, neutralitatea teritoriu nostru, onorea armatei române erau faciă în față cu puterea despotica a Nordului, și ce potu ele atârna puse în uă cumpenă cu dînsa?

Astădi lucrurile s'a schimbă. Astădi neutralitatea și onorea noastră se afă în față unei măne de patrioți cari nu ceru nimicu de cău „se-i lá-samă se tréca, spre a merge se apere pe mama loru lovita de cuștul asasinului, ucigașilu.“ Acești patrioți suntu Polonesi, ei mergă la luptă contra Rusiei, ucigașilu patriei loru s'alei noastre. Trebuescă daru oprisi.

„De la uă visită ce s'a făcut împăratului Aleșandru, dacea d. I. Brătianu în Adunarea națională, politica guvernului nostru să luată uă cale care îngrijescă téra.“

Violare a teritoriu română, în-sultă onoriu națională! strigă guvernul.

Sângelul română curse și curse amestecatul cu alu eroilor martiri a Poloniei. Martiri de ambele părți, căci și unii și alii cădură luptându bărbătesce, victime ale Rusiei.

Daru cându astăi datu ordini pen-tru acăstă infamă măcelăria între fi-

a doue popore cari luptă pentru acelu-asi scopu, pentru acea-asi libertate, contra acelu-asi inimicu, cugetatu-asi ore la consecințele morali ale astei lupte, ori care ar fi rezultatul iei materiale? Cugetatu-astăi voi la onorea națională în adeveratul iei în-telesu? — Nu! n'ati cugetatul nici unu momentu, căci atunci v'ati si oprisi; seu d'asti cugetatul, de veti susțină că-i cugetatul, luă séma la ce presupusu veți da locu.

Se vedem!

Asti datu ordini se oprescă p'acei patrioți, p'acei ostianii ai independenței naționale, cari voi "a trece prin ferina vecinului, spre a scăpa pe mama loru sfâșiată de cuștul ucigașilor," și se tragă în ei de nu se voru opri. Ei bine, care este gloria ce veți trage din acăstă? — Séu că acei patrioți, acea bandă, cumu o numiști voi într'unu limbajul forte caracteristicu faptelor vostre, luptându-se cu ostirea românescă, cu care aru si dorită a se îmbrăcia frătescă, séu că acei patrioți voru reuși a trece; séu cea-a ce è mai sicură, armata românescă, care se bate, se bate cu focu, o scimă, va reuși a împediri trecere. Polonesilor ce mergă a scăpa patria loru din sclaviă. — Care va fi rezultatul morale în ambele casuri? — Spunești! Care? — Ce va dîce ore Europa? ce va dîce lumea?

Cumu, voru dîce poporele cu dure și dispreți, astă națiune care abia de căt-va ani scăpa din ghiarele Rusiei, și care anca scăpa prin versare a sângelui franceze și italianu și englez, éru nu prin alu ie, care are uă cîstă ruptă din corpul seu în gura sângerante a puterii nordice; astă națiune care a strigat atât de multu pentru libertatea și independenția iei, contra deminării rusesci; astă națiune vine astădi, cându tôte Europa manifestă simpatie sale Poloniei, și se face călul Russiei, ucide pe acei erai luptă pentru libertatea și idpendenția iei, contra deminării rusesci; astă culpă ce nu este a sea, și strigă de la unu capu alu terei pînă la celu-laltu, în unire cu vocea consemnării tuturor poporelor.

Sângelul versată cădă asupra capului celor culpabilii d'acăstă atentatului contra libertății și independenției. Călul Russiei, care să-ilea otărăta rangul seu.

te de voluntari patrioți și-i lovescă fără îndurare? Daru ce este ore astă națiune? și ce merită uă națiune, care se face călul despotismului, de cătă desprețiul și scărba lumi?

Ecă ce se va dice de noi în oră ce casu. Ecă ce vești fi săcăt din onorea armatei naționale și a terii; ecă judecăt la cace vești fi espus-o. Ori ce se'ar înțimplă, disprețiul și reproba-rea voru fi parte românești: și uă națiune disprețiul sciții ce se face cu dînsa. Partea eroilor polonești va fi gloria, renumirea, martirul.

Cu tôte astea astăi fi putută a ne scăpa din astă tristă poziune. Astăi fi putută face și parte României frumosă. Astăi fi putută se pestra săngele prețiosu alu animoșilor ostianii români, ca se-lu verse contra adeverătorilor inimici ai terii. Astăi fi putut se străcărați pe luptătorilor libertății fără scomot la destinația loru, precumă aștătătul trecutul armelor Russiei spre medă dî. Ar fi fostu uă călcare a neutralității pote, daru celu pucinu ar fi fostu frumosă, demnă de uă națiune liberă, v'ar fi atrasu recunoșința terii și aproba-rea lumi; éru nu uă violare umilitořia ca acea-a ce astă suferită, fără a dice uă vorbă, anul trecutu, pe insurele și 'n apele românesc de la Turci și Austria. N'ati voită însă: astăi voită a da probă de zelu, eu dăna națiunii, cu înjosirea iei.

Cădă daru rușinea și însemna a-cestui faptu, asupra acelor ce a-putută provocă versarea sângelui frătesc!

Si voi, popore ale Europei, voi frați Polonesi, nu judecăt națiunea română după starea în care ne vedetă.

Consciunția națională reproba și-i respinge pe cei ce ne a adusu în astă rușine, ne a aruncată pe calea peirei.

Ea e cu voi, pentru voi cu anima, cu susfletul; și astădă cu ardore dîu în care se pote fi cu voi cu braiciul și cu arma. Deja mai mulți din fiu sei alargă în rândurile luptătorilor independenției polone.

De patru ani acei-a, cari astădă adu o asupră astăi pată de sânge, de patru ani violoză tôte legile, tôte drepturile.

Precumă uă vergine orfană de părinti, care a suferită ani îndelungați, se arunca în brațele unui sociu, sperându fericirea, credință în unu viitoru mai bunu; astădă România iucredețorii să a-uncată în brațele loru.

Dară se înțimplă uneori ca junea fecloră, în locul fericirii ce aștepta, se înțimpine unu sociu mișel, vițiosu corupțu, care, în locu de iubire și re-cunoștință, ii dă lovitură și maltratari. Sociul care și bate, își maltratază în casă femeia sea; va căuta în curindu a prostițui la strâni, a desonora în afară. S'atînci căsătoria este spartă.

Astădă este și cu guvernele.

Nu ve mirați dară; o, națiune libere, și nu ne condamnați! Națiunea este inocente, ea protesteză, și respinge de la dînsa ori ce solidaritate cu acăstul de care este vorba.

Națiunea Română voiesc libertatea și independența tuturor poporelor ea iubescă pe toți acei-a cari luptă pentru dînsu îndelungă, și începe a merge înainte decătătul atunciă căndu guvernul va trage mâna sa protectořia de asupra membrilor actuali ai consiliului Municipale și va lăsa pe comune a-și alege alti membri în cari se ajădă incredere.

Domnule Directore! unu amicu al meu care nu de multu s'a intorsu dintr'uă excursiune, me incredință că în dilele din urmă trecindu pe la moșia Ruginășa (ce este vecină, megiașă cu vestitul Osu sau Osoiu,) proprietate a Măriei Sale Domnitorului, a-remasă suprinsă de măretele înzestrări ce o-veduți clădită pe acea proprietate; imi spune că a-veduți unu palat în stilul Goticu, adeverat domnesc, a-veduți grănare admirabil, circiumă pentru locuitori ce semena a unu casino și alte asemenea zidiri în adeveru admirabil; ceea ce l'apusu însă în mare mirare, dîce elu, este că pe acea proprietate care numeră nu mai puținu de 15,000 de pogone cu uă popo-rațiune aprópe de 1,000 de locuitori nu s'ar fi afăndu nici uă singură scolă comunale. În adeveru, așeazămintul scolarii statornicesc în principiu că în fiă-care satu de 50 locuitori se fi scolă comunale; este daru întrare cumă pe uă proprietate așa de întinsă care numeră mai multe sate nu se află hică uă scolă? Eșu suntu sigur că dacă M. S. ar sci despre uă asemenea ne-

gligiență din partea ingrijitorului acelui proprietății ar ordina de îndată nu mai edificarea celu pucinu a trei, patru scole comunale în care se potă înveta

fîi a 1,000 de sătiuni, daru și depăr-

ță îndurare? Daru ce este ore astă națiune? și ce merită uă națiune, care se face călul despotismului, de cătă desprețiul și scărba lumi?

tarea unui asemenea retrogradă îngrijitorii care edifică palaturi și lasă în uitare scările de unde cu uă pucină cheltuielă de vre 2–300 galb. și alte mici avantaje ce s'ar putea da de pe moșia investitorilor, nu mai multă de cătă în trei ani amă puțe ayă celu puțin 1,000 de fii de sătișari cari se scăză celi și serie. Ve rogă dară în interesul educațiunii naționale ca se amintiști de spre acesta prin diariul d-vostre spre știință cui se cuvine.

Altă corespondință a ROMANULUI.

Iași, 29 Iunie 1863.

Cu cătă cine-va aprofundădă mai multă cunoscuta cestie a Osoiului sau Osoiului cu atâtă vede mărimea spoliarii ce s'au făcută Statului. Eacă ce-mi spune într-acăsta uă persónă demnă de credință care cunoscă impregiurările locale; ea me încreștește: că perderea a uă făcută Statului cu acestă schimbă este nu de 440 de fălcă de pământ, precum suntă cunoscute prin acturile oficiale, ci de 760 de fălcă, pentru că din trupul Osoiului de către unu megișiu puternică, ană de mai înainte fiind răpite 320 de fălcă (ceea ce a fost redusă pe Osoiu acum numai la acele 440 de fălcă cunoscute,) acea răpire urma ne aperată a se înapoia către Osoiu, după reclamările începute ană de la data răpirii, și uădată cu schimbă de facă s'au inchis și acelă dreptă de restituire, în cătă dacă ar prețui cineva acele 760 de fălcă nu mai multă de cătă 25 galbeni făcea, după calitatea și importanța pământului, ar avea uă cifră rotundă de 19,000 galbeni, din care scăndăru-se 6000 galbeni, prețul a 700 de fălcă pământă Ceplinița, luate în schimbă, și socotite celu multă căte 10 galbeni făcea după netrebnicia pământului, ar avea uă perdere de 13,000 galbeni.

Pe lingă perderea politică și morală ce suferă Statul în facia străinilor, elă dară și perderea materiale ce suferă tesaurul, și pe care atâtă ministeriul competente cătă și împăternicul său de aicea se facă că nu o înțelegă pentru a cere anularea schimbării, conform cu insușii testul articolul 13 din sobornescul chisov, care după cumă v'am mai aretată cuprindă: „că schimbările ce nu voru fi facute conform legii se nu se țină, în semănică intr'unu chip,” — și totu uădată se insuță pentru darea în judecată atâtă a judecătorilor, cari fără nici uă temă de respondere a sancționat recunoșterea călugărilor greci de proprietari vecinici pe averile lor, și spoliarea Statului de unu fondu de 760 de fălcă pământă, cătă și a procuroriului de pe lingă acelă tribunale, a căruia una din cele d'antă misiuni fiindă, a apăra interesele materiale ale Statului au consumătu la deschiderea ce i s'au facută. Ciudătă lucru! mare trebuie se fiă presiunea morale care face ca legea se expreze pe bujdele acelor ce suntă dători a rostii. — Fiind că ve vorbescu despre averile dăse închinate, apoi trebuie se ve spui că cu totă ordinea dată de ministeriul grațiosii părinți greci totu nău incetă de a face acte de proprietari; precum, de exemplu, daă locuri cu embaticu timpurariu sau perpetuu, se învoiesc cu nouii cumpărători de locuri supuse embaticul și tragă filotimul, și altele, și asemenei acte suntă recunoscute de tribunale. Uitămă se ve spui despre unu faptu de mare gravitate totu în acăstă necabile cestiu a grațiosilor părinți, uitămă, dică, se ve spui că înaintea tribunalilor de aici stă pendinte unu procesu de vre 18,000 de fălcă de pădure de pe mai multă moșie de ale monastirilor dăse închinate; eacă faptul: unu domnă Papazoglu, care se găsă epitropă său atașatul la epitetia averilor poreclite ale sănă-

lui mormintu pentru alte fundatoriri ce și elă uă facută colegilor săi de la acea epitetă în regularea trebușilor lor de acolo, uă dobîndită unu contractu prin care se dice că i s'au vindută pădurile de pe vre cinci moșie, între cari maă în apropiere numai departe de uă postă de laș de vre 3000 de fălcă, estimată a 50 galbeni falcea, alta în districtul Neamțu de vre 14,000 de fălcă, estimată vre 20 galbeni falcea, și altele; în acelă contractu, în care după cumă se înțelege, se dice că s'au primită prețulă vîndării (fără măcaru se fiă aretată cătă este acelă preț) se stipulează că pădurea are a o tăia în timpu de dece ană; și fiind că ministeriul de culte s'au opus la asemenea tăiere ca contrariă legii pentru eruperea pădurilor monastiresc, care nu îngăduie ca uă pădure să se pótă tăia în mai pucinu de 40 sau 80 ană, după felul lemnului, din ea, acelă domnă Papazoglu uă porțuită pretensiune la tribunale prin care prețindă sau a nu si oprită ca se tăia acelă 18,000 de fălcă pădure în timpul de 10 ană, stipulată prin contractu, sau a i se face despăgubire cu prețulă acelăi păduri, adică ceva camă pe aproape de 350,000 pîna la 400,000 galbeni, pretensiune care după legile de dincōce de Milcov cercetându-se în drîtu, reclamantele au dobîndit drîtu, și acumă pe la vîitoria lună Septembrie urmădă a se cerceta de antăi instanță în fondu, adică a se determina cătămea sau felul despăgubirii; și fiind că ministeriul de culte s'au luată acumă asupra sa administrațiunea averilor dăse închinate, apoi ola este a se sparge în capală său. Eacă, domnule directoriu, bucuria ce astăpătă pe tăia din partea neprețuiților părinți greci, cari așa de multă ne iubescu în cătă nici morți nu ne lasă în pace; notați, ve rogă, și acăstă sumușioră de 400,000 gal, sau terminarea a 18,000 de fălcă de cea mai frumosă pădure, între legaturile ce ne lasă iubiti părinți. — Dieu că se notați de pe acumă acestă legătă, căci sciți că pe tesaurul nostru chiămăndu-lu Dănilă nu-mi vine a crede că în ciuda d-lui Papazoglu își va schimba numele.

Uă regretabile imprejurare s'au întimplată alătări la colegiul de aicea, — căi-va studiu, cari din cauza relelor lor purtări a fostu oprită de a depune esame pe temeiul unui testu de aședămîntu, pentru a-si resbuna de pe acesta printău strategemă ar fi trasu din sala esamenului pe membri comisiunii esaminătorie și i-arăi fi maltrata, și eu tōte că acei onorabili membri arăi fi căutări a împucina gravitatea faptului, totu-și mai multă marțu oculari afirmă cele ce se spună. — Dacă în adevăru faptul este precum se spune, atunci unu asemenea scandalu ar trebiu pedepsită conforă legilor.

De asemenea se spune că la seminariul de la Socola de la una din barierile Iașilor, elevii s'ară fi oprindu de a depune esame supări pretestu că comisiunea esaminătorie și i-arăi fi maltrata, și eu tōte că acei onorabili membri arăi fi căutări a împucina gravitatea faptului, totu-și mai multă marțu oculari afirmă cele ce se spună. — Dacă în adevăru faptul este precum se spune, atunci unu asemenea scandalu ar trebiu pedepsită conforă legilor.

De căndă principalele Cuza și-a însoțită, în comanda superioară a trupelor, unu maioru generale cu totulă independiente de ministrul de resbelu, și de căndă combinație Cantacuzino, pentru compunerea unui ministeriu nou luate din frațiișii diserte ale Camerei, a cădută prin... (Vedă aci dia-

ritul La France de la 9 Iuliu), veităile despotece ale guvernului moldo-român nu se mai ascundă.

Neceteșandu a redeschide Adunarea cu ministrii actuali cari suntă comadnăi de opinionea publică; sicură apoi căcăstă adunare i-ar refusa, ca funestă tăie, împrumutul proiectatul de 50 milioane, ... (guvernul) nu tinde la altu nimică decât la suprimea puterii legislative. Eacă scomotele forte seriose ce circulă în astă privință la București și pe care ne pare importante a le semnală.

Trei memorabile arăi fi fostă aduse de burindu puterilor de guvernul moldo-român: unul tratându cestiu monastirilor închinăt; celealte două ocupându-se în speciale de situațiuă interioară a principatelor, și avindu de scopu a probă că ele suntă acumă imposibile de guvernată cu uă Cameră.

După introducere ce prezintă mecanismul guvernamental ca oprită din greșelă reprezentanții naționale... (guvernul) cere suspendarea, în timpu de cinci ană, a sistemel parlamentare creată de Convenție, și instituirea unui consiliu de Statu, compusă jumătate de membri aleși de districte și jumătate numiți de Capul Statului. Lurearea ce va avea a face astă nou corpă ar fi elaborarea unei legi electorale pe basile puse de divanul ad-hoc. Astă lege, uădată elaborată, va remăne fără aplicare celu pucinu în timpu de cinci, ani caci. (guvernul) ar fi reclamându-totu timpul acesta pentru a-și consolidă autoritatea.

Alu treilea actu diplomaticu ar fi venindu în ajutoriul celui precedint și ar fi conchiidită ca și dinsul la necesitatea dictaturei, aretându silințele cercate în desertu de principale.

Cuza spre a aduce uă împăcare între cele două puteri.

Nu scimă dacă... (guvernul) speră vre unu rezultat favorabil de aceste negoțieri, său dacă a alergat la dinsul numai desperătoare de cauza. Despre noi, nu credemă seriosu cu putință ca puterile se involăscă a lăsă se se suprime său se se susținădă constituțiuă cu care ele însuțe au dotată Princepatele-Unite; privim, din contra, ca fatele guvernului d'a face să urmeze mantuirea sea de la desființarea libertăților publice, mai ales într-unu timpu căndă cei mai mari suverani pună gloria lor și prosperitatea poporelor în desvoltarea progresivă a acestor libertăți.

(La France.) A. Renaud.

— Se scrie din Berlinu diariul Tîmes:

„Cunosceti afacerea relativă la adresa orașului. Regele refusându d'a o primă și ministeriul netolerându alte adrese decât p'acele d'uă supunere la corona, consilințu municipal redactă unu memoriu în care ordinanța ministeriale fu reprezentată că ilegal și că astă-felu refusă d'a i se supune. Abia imprimatul astă memoriu fu c.onsiscat; apoi poliția său restitui cu ordine se nu se distribuiesc. Dar în acea-asi mai multe miș de exemplare din acelul memoriu se vindură; autoritățile au prin urmare se intende procesu editorului și autorilor. Celu d'antă este d. Rhoimer, unul din burgesiile cei mai avuți și mai respectați din Berlin. Autorii suntă membri consilințu municipal din care facu parte profesorii Gneist, doctoriul Neumann și alte persoane notabile. În facia acuzației, na va fi greu astorii persoane a avu dreptate. Prin urmare Curtea va trebui se se pronunțe dacă constituțiuă a fostu violată său nu. Efectul moral al unei acițări ar fi mare, mai ales în uă tăie unde onorabilitatea autorităților este constatată și recunoscută cu drepte cuvinte.

„Mai mulți omeni influenți din provincie renane, Silesia și Prusia se dice cără fi preparandu uă protestare d'acea-asi natură care ar putea avea acelă-asi rezultate.

„Desi ministrii evită d'a face procese, neavindu incredere în tribunal, se pregătesc ană supcrierea unei declarații formulată astă-felu în cătă se sileșcă pe ministri a da înjudecată pe supsemnători.”

mindu o mică coloană compusă din soldați Regimentului alu 3-a și de unu detasamentu alu Regimentului alu 5-a din garnisona Galați, uă porțuită în data, și la 3 Iulie, la 4 ore dimineață, dupe o marșă repede și ostenită, în care trupele au desvelită o neobosită vigore, și au ajunsă dincolo de colonia bulgară. Colonelul Călinescu a intrat în indată în conorbire cu d-lu Milcovici, comandirul acelu corp, încercindu-se a-lu îndupela să părasescă a sa întreprindere, căci Guvernul Român n'ară pută a nu face să se respecte de către ori cine neutralitate ce datorește a pădi, și că nu va putea îngădui o așa veghială incărcare a teritoriul său; apoi cerindu depunerea și înmănaarea armelor către armata noastră, Colonelul a oferit de a conduce în regulă corpul incărcătoru în Turcia de unde a venit. D. Milcovici a respinsu aceste propunerile onorabile.

Colonelul Călinescu, dupe ce a întrebuințat töte mijloacele de consiliu, veștiu că în timpul chiară alu negoțiaților urmate cu șeful corpului incărcătoru, acesta nu inceta a se înainta, uă fostă silită, în conformitate cu instrucțiunile sale, a adresa șefului streinu somajunele cuvenite, ca să oprescă trupa sa și să depue armele, căci în casu contrariu va fi constrinsu a întrebunța forță. D-lu Milcovici persistindu în refusul său, Colonelul Călinescu luă dispozițiunile sale spre a îndeplini ordinile ce priuise. Detasementul Român se puse în marșă și întimpină pe corpul incărcătoru însăratu în ordină de bătălie la 11 ore de dimineață la Costangalia. Focul se deschise indată, tiratori intrară în luptă.

Lovirea ținu trei ore urmăndu cu infocare, Colonelul Călinescu a tretope să se convinsă că corpul d-lui Milcovici era înarmat cu arme de precisiune, care făcă de a dedea unu însemnatu avantajul asupra trupelor Române. În urmare, Colonelul comandă unu atacu cu bătălia, aripa dréptă și contrul esecută acăstă mișcare cu vigore, însă aripa stângă neînțelegindu ordinul, făcându o false mișcare, colonele au fostă silite a inceta atacul. Înemicul profită de astă intimplare și lăsindu morți și ranii pe câmpul de bătălie, lăsându părăsită mișcindu-se înainte în direcțiuă Prutului.

Colona Română a-ă perduț morti 18, răniți 45, din care trei ofițeri; înemicul au avută 16 morti între care două ofițeri, și 39 soldați răniți și două ofițeri.

Soldați nostri, întră cari se află unu numeru însemnatu de recruti, au susținut focul cu cea mai mare reacție de sânge.

Aceste suntă rezultatele unei lupte regretabile a căriei nemorocita însemnată va cădea pe responsabilitatea aceloră cari nu s'au oprit a provocă.

SCIRI DIN URMA.

Corpul d-lui Milcovici s'au dirigat spre Leova. Colonelul Călinescu, dupe ce a îngropat pe morții ambilor parti și dupe ce a învățat răniții atâtă Român cătă și străină în spitalele noastre, a plecat spre a ajunge iarăși colona înemică. Trupa Română se află oîn la amiajă-di în satul Pelanei; soldații erau plini de ardore, nici unul nu se află bolnav.

BIBLIOGRAFIE:

Drama Unu ajutoră la timpu, de stimabile Poetă Român, domnul G. Teutu, se află depusă spre vîndare la Administrațiuă acestei foii și a Reformei.

